

ANALÝZA

9. 1. 2013

VÝVOJ INDEXŮ SPOTŘEBITELSKÝCH CEN VE 4. ČTVRTLETÍ 2012 A V ROCE 2012

Celková hladina spotřebitelských cen zůstala ve 4. čtvrtletí 2012 na úrovni 3. čtvrtletí. Mezičtvrtletní vývoj v jednotlivých oddílech spotřebního koše byl však diferencovaný. Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny ve 4. čtvrtletí 2012 o 2,8 %, což bylo o 0,5 procentního bodu méně než ve 3. čtvrtletí.

Mezičtvrtletní vývoj cenové hladiny byl výsledkem oboustranných, někdy i výrazných, pohybů cen v jednotlivých oddílech spotřebního koše. Na zvyšování cenové hladiny působil zejména růst cen v oddílech potravin a nealkoholické nápoje, alkoholické nápoje a tabák, odívání a obuv, který byl kompenzován hlavně poklesem cen v oddílech doprava, pošty a telekomunikace, rekreace a kultura.

Ve 4. čtvrtletí 2012 zrychlil růst cen u řady potravin, z toho nejvíce u masa, olejů a tuků, pekárenských výrobků a obilovin a zejména v prosinci u některých druhů ovoce a zeleniny. Růst cen oděvů a obuvi vyvolaly vyšší ceny nových sezónních modelů nabízených na trhu zejména v říjnu. V oddíle alkoholické nápoje a tabák vzrostly hlavně ceny piva. Naopak v oddíle doprava došlo ve všech měsících 4. čtvrtletí k výraznému poklesu cen pohonných hmot. V oddíle rekreace a kultura klesly ceny komplexních dovolených vlivem skončení hlavní sezóny. Pokračoval pokles cen mobilních telefonů a telefonických a telefaxových služeb, který se vlivem akcí mobilních operátorů ve 4. čtvrtletí prohloubil.

Průměrné meziměsíční tempo růstu ve 4. čtvrtletí 2012 bylo nulové, zatímco ve 4. čtvrtletí 2011 bylo 0,4 %. To se projevilo ve zpomalení meziročního růstu cen ve 4. čtvrtletí 2012.

ANALÝZA

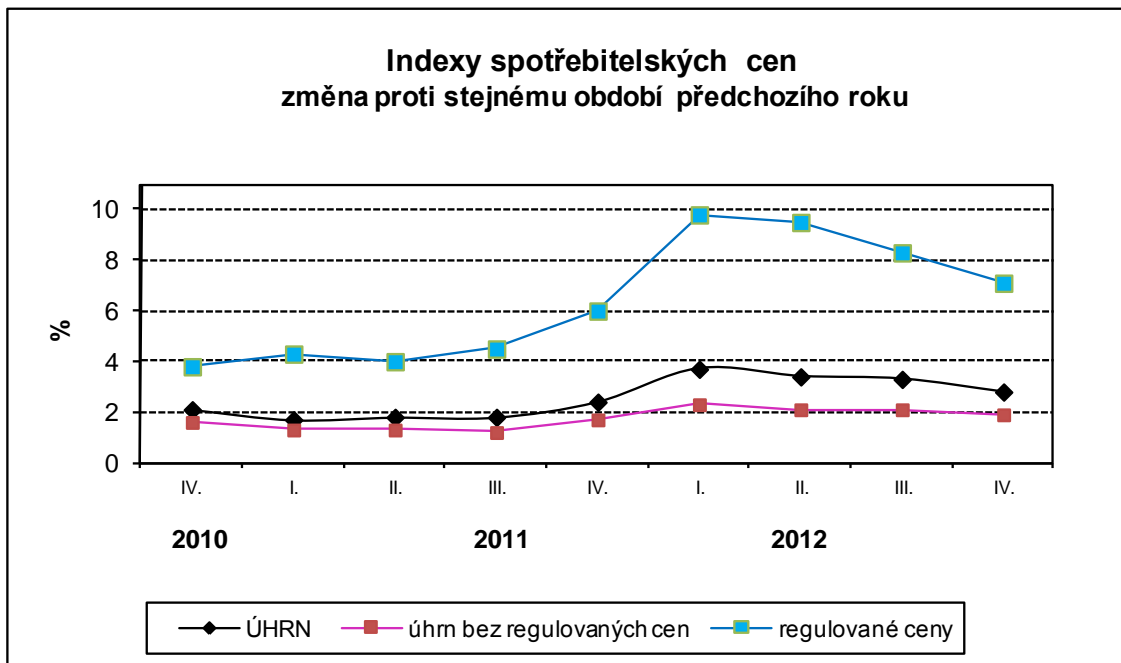
Indexy spotřebitelských cen předchozí čtvrtletí =100

ODDÍL	rok 2011	rok 2012			
	4. čtvrtletí	1. čtvrtletí	2. čtvrtletí	3. čtvrtletí	4. čtvrtletí
ÚHRN	100,5	102,5	100,3	100,0	100,0
Potraviny a nealkoholické nápoje	102,3	105,1	100,8	99,0	101,2
Alkoholické nápoje a tabák	99,8	100,8	100,3	101,3	101,3
Odivání a obuv	103,0	94,5	103,5	95,6	103,6
Bydlení, voda, energie, paliva	100,6	103,8	100,1	100,2	99,9
Bytové vybavení, zařízení domácnosti, opravy	99,7	100,0	99,7	99,3	100,2
Zdraví	101,4	106,2	100,3	101,9	100,1
Doprava	100,5	102,3	100,4	99,6	99,1
Pošty a telekomunikace	99,6	99,6	99,7	99,1	96,9
Rekreace a kultura	97,0	101,3	99,7	101,6	97,3
Vzdělávání	101,2	100,3	100,1	100,4	100,8
Stravování a ubytování	100,5	102,0	101,1	100,4	100,2
Ostatní zboží a služby	100,2	101,5	100,2	100,0	100,6

Meziročně vzrostly spotřebitelské ceny ve **4. čtvrtletí 2012** proti **4. čtvrtletí 2011** o 2,8 %, což bylo o 0,5 procentního bodu méně než ve 3. čtvrtletí 2012. Zpomalení cenového růstu se projevilo u většiny oddílů spotřebního koše, zejména pak v oddílech potraviny a nealkoholické nápoje, bydlení, voda, energie, paliva, zdraví a doprava. V oddíle pošty a telekomunikace došlo k prohloubení poklesu cen, a tím i ke zvýšení jejich vlivu na snižování cenové hladiny. Růst tržních cen zpomalil na 1,9 % ze 2,1 % ve 3. čtvrtletí a růst regulovaných¹⁾ cen na 7,1 % z 8,3 % ve 3. čtvrtletí. Z grafu je zřejmé, že po výrazném zvýšení tržních i regulovaných cen v lednu došlo v průběhu roku 2012 ke snížení cen, které bylo markantnější u regulovaných cen zejména vlivem meziročního vývoje cen bydlení.

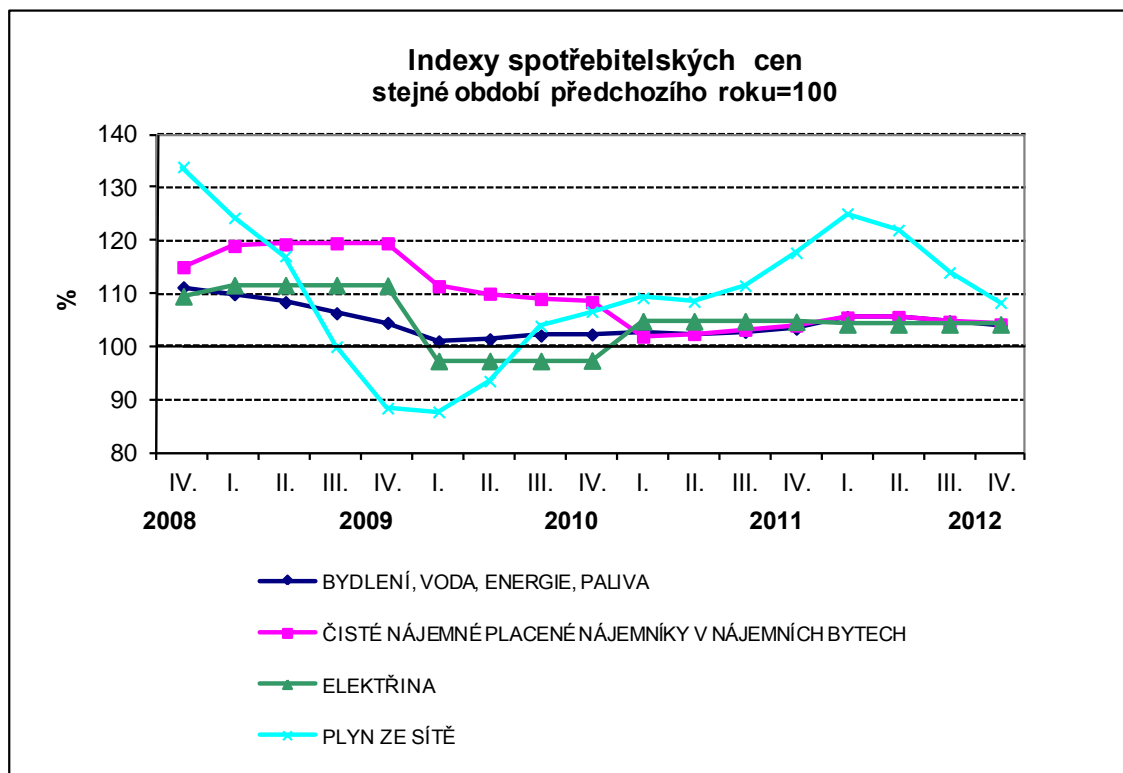
¹⁾ *ceny, které jsou úplně nebo částečně regulovány*

ANALÝZA

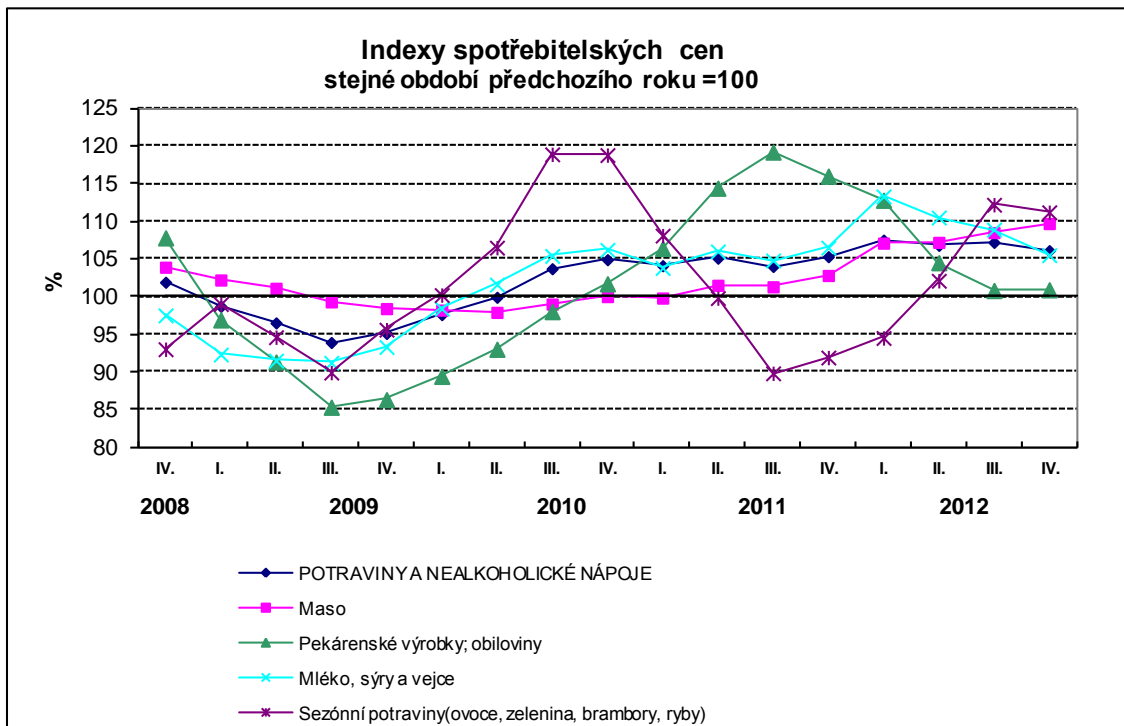
Na zpomalování cenového růstu v oddíle **bydlení, voda, energie, paliva** se podílely zejména ceny zemního plynu, jejichž meziroční růst se postupně snižoval vlivem zvyšování cen v průběhu roku 2011. Rozdílný vývoj cen zemního plynu v roce 2012 a v roce 2011 se projevil zejména ve 4. čtvrtletí, kdy průměrné meziměsíční tempo růstu ve 4. čtvrtletí 2012 bylo nulové, zatímco ve 4. čtvrtletí 2011 bylo 3,1 %. Ve srovnání s 3. čtvrtletím zpomalil cenový meziroční růst u čistého nájemného, které bylo vyšší o 4,2 % (ve 3. čtvrtletí o 4,7 %), z toho regulované o 10,7 % a tržní o 1,4 %. Cena elektřiny byla ve všech čtvrtletích roku 2012 vyšší o 4,2 %.

ANALÝZA

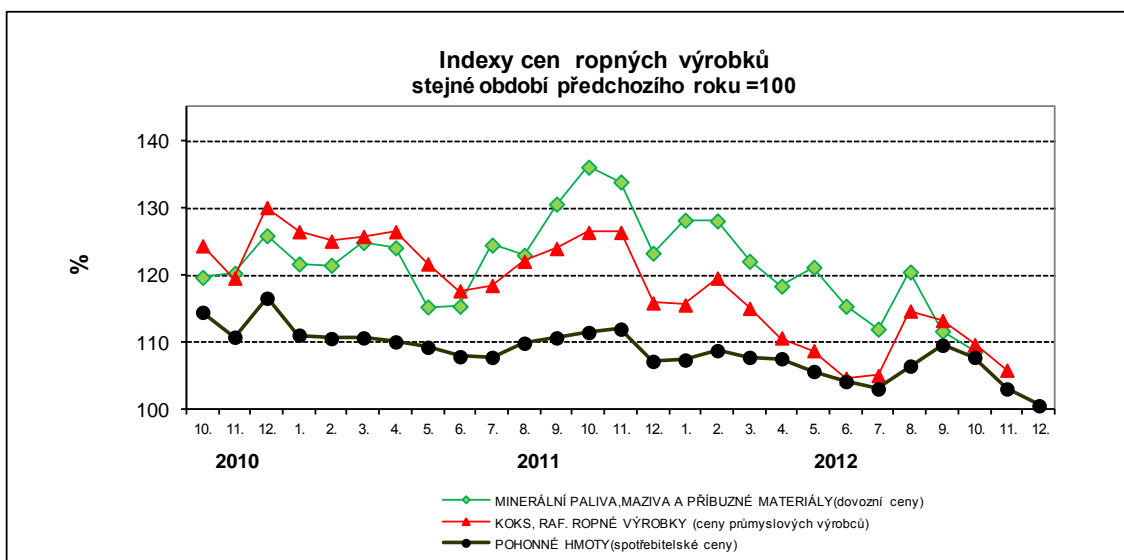

Ceny v oddíle **potravin a nealkoholické nápoje** sice ve 4. čtvrtletí 2012 mezičtvrtletně vzrostly, avšak tento růst byl nižší než ve 4. čtvrtletí 2011. Průměrné meziměsíční tempo růstu cen potravin a nealkoholických nápojů ve 4. čtvrtletí 2012 bylo 0,8 %, zatímco ve 4. čtvrtletí 2011 bylo 1,5 %. To se projevilo zpomalením jejich meziročního cenového růstu ve 4. čtvrtletí 2012. Toto zpomalení nastalo zejména u ovoce, vajec, sýrů, jogurtů, ostatních mléčných výrobků, čokolády, kakaa, kávy. Naopak u cen olejů a tuků došlo ke zmírnění jejich poklesu vlivem cen másla, které byly nižší o 2,1 % (ve 3. čtvrtletí o 6,7 %). Rostoucí tendenci měly ceny masa, které byly vyšší o 9,7 % (ve 3. čtvrtletí o 8,5 %) a ceny brambor, které z poklesu o 0,5 % ve 3. čtvrtletí přešly v růst o 17,1 % ve 4. čtvrtletí.

ANALÝZA

V oddíle **doprava** ovlivnil vývoj cen ve 4. čtvrtletí zejména pokles cen pohonných hmot, které měly v posledních třech měsících roku 2012 výrazně klesající tendenci. Ceny benzínu Natural 95 i motorové nafty byly mezitím v prosinci 2012 vyšší o 0,5 %, resp. 0,7 %. Vývoj spotřebitelských cen pohonných hmot ve vztahu k cenám průmyslových výrobců a dovozním cenám ropných výrobků znázorňuje následující graf.

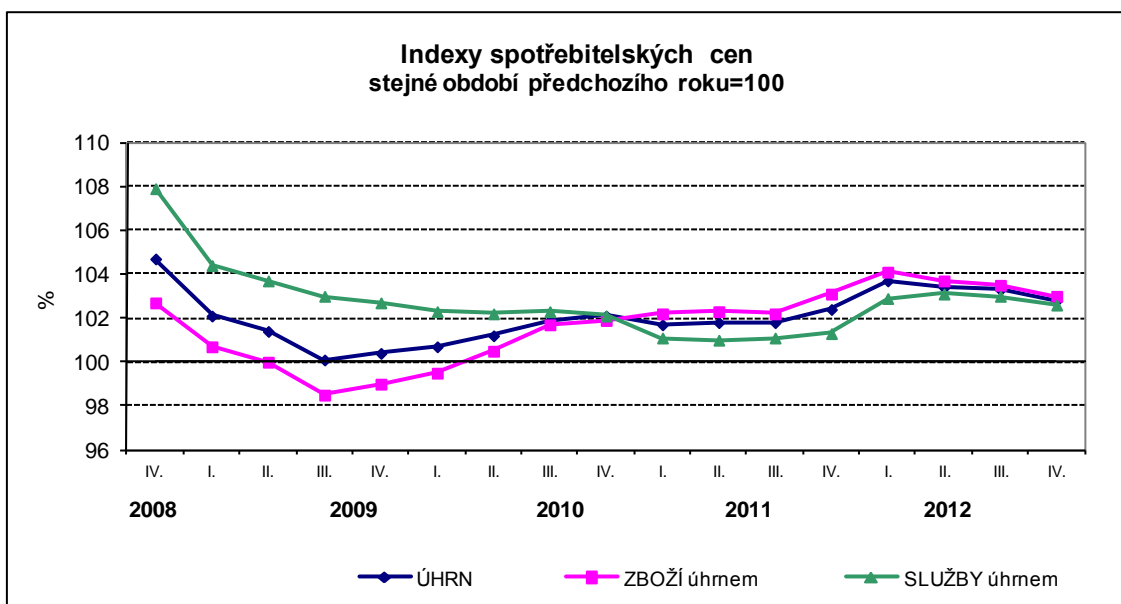
ANALÝZA

V oddíle **zdraví** se výrazně snížil růst cen ústavní zdravotní péče na 27,2 % ve 4. čtvrtletí ze 47,0 % ve 3. čtvrtletí v důsledku zvýšení regulačního poplatku za pobyt ve zdravotnických zařízeních od prosince 2011.

Zrychlení meziročního růstu nastalo ve 4. čtvrtletí pouze v oddílech **alkoholické nápoje a tabák, ostatní zboží a služby**. Z alkoholických nápojů vzrostly ceny piva o 6,7 % z 0,6 % ve 3. čtvrtletí. V oddíle ostatní zboží a služby se zvýšily ceny osobní péče a ceny pojištění.

Meziroční pokles cen pokračoval ve 4. čtvrtletí u oděvů a obuvi, spotřebičů pro domácnost, mobilních telefonů, zařízení pro příjem, záznam a reprodukci obrazu a zvuku.

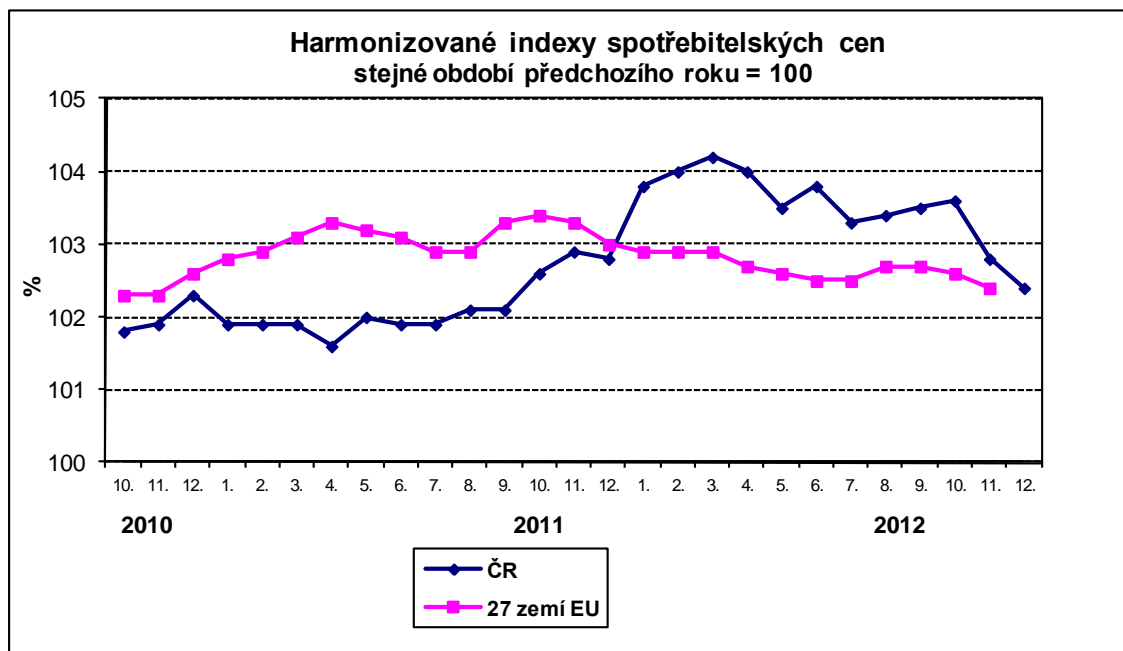
Ceny **zboží úhrnem** vzrostly o 3,0 % (ve 3. čtvrtletí 2012 o 3,5 %) a ceny **služeb** o 2,6 % (ve 3. čtvrtletí o 3,0 %).

Harmonizovaný index spotřebitelských cen v zóně EU 27

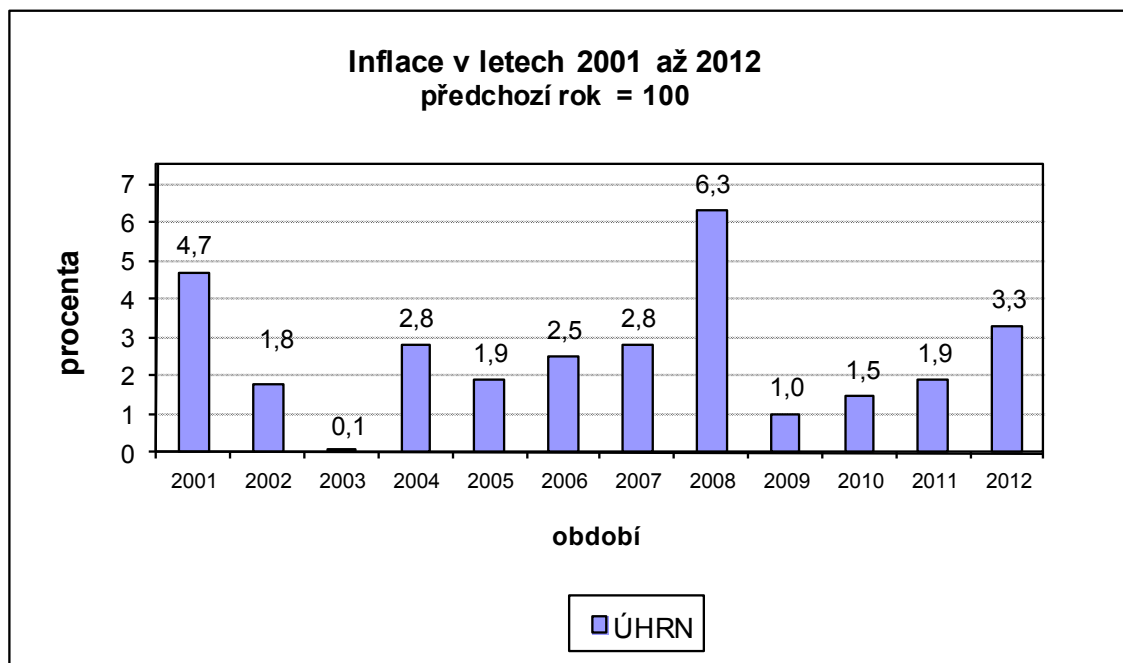
Meziroční přírůstek průměrného harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP) 27 členských zemí EU byl podle předběžných údajů Eurostatu **v říjnu 2,6 %** a **v listopadu 2,4 %**. V ČR byly tyto hodnoty ve stejných měsících 3,6 % a 2,8 %. Podle předběžných údajů byl přírůstek HICP v ČR **v prosinci 2,4 %**. Z níže uvedeného grafu je zřejmé, že meziroční HICP v ČR byl dlouhodobě nižší než průměrný HICP ve 27 členských zemích EU, avšak na konci roku 2011 se oba indexy začaly sblížovat a po lednovém skoku spotřebitelských cen se HICP v ČR dostal o cca 1 procentní bod nad průměrnou úroveň EU. V posledních měsících roku 2012 se tento rozdíl začal snižovat.

ANALÝZA

Průměrná míra inflace v roce 2012 dosáhla 3,3 %, což je hodnota o 1,4 procentního bodu vyšší než v roce 2011 a nejvyšší inflace za poslední čtyři roky. Výši inflace v roce 2012 ovlivnil měsíc leden, ve kterém vzrostly spotřebitelské ceny meziměsíčně o 1,8 % a meziročně poskočily na 3,5 % z hodnoty 2,4 % v prosinci 2011. V dalších měsících meziroční růst cen osciloval kolem této lednové hodnoty v závislosti zejména na vývoji cen potravin, bydlení a pohonných hmot. Na konci roku 2012 především vlivem těchto položek došlo k výraznému zpomalení cenového růstu. Vývoj cen v lednu ovlivnilo zejména zvýšení snížené sazby DPH z 10 % na 14 %. Dopad této změny na meziměsíční úhrnný přírůstek indexu spotřebitelských cen v lednu představoval podle orientačního propočtu ČSÚ zvýšení o 1,1 procentního bodu.

ANALÝZA

Vliv jednotlivých oddílů spotřebního koše na zvýšení cenové hladiny o 3,3 % v roce 2012 ilustruje rozklad úhrnného přírůstku indexu spotřebitelských cen.

Rozklad meziroční změny indexu spotřebitelských cen v roce 2012 v procentních bodech

ODDÍL	
ÚHRN	3,3
Potraviny a nealkoholické nápoje	1,1
Alkoholické nápoje a tabák	0,3
Odívání a obuv	-0,1
Bydlení, voda, energie, paliva	1,4
Bytové vybavení, zařízení domácností, opravy	-0,1
Zdraví	0,2
Doprava	0,3
Pošty a telekomunikace	-0,1
Rekreace a kultura	0,0
Vzdělávání	0,0
Stravování a ubytování	0,2
Ostatní zboží a služby	0,1

Z tabulky je zřejmé, že nejvyšší vliv na růst cenové hladiny v roce 2012 měly ceny v oddíle **bydlení, voda, energie, paliva**, kde po lednovém skoku cen u většiny položek tohoto oddílu

ANALÝZA

byly cenové pohyby v dalších měsících nevýrazné. Ceny elektřiny byly vyšší o 4,2 %, zemního plynu o 17,0 %, vodného o 12,0 %, stočného o 10,5 %, tepla a teplé vody o 8,2 %. Čisté nájemné vzrostlo o 5,0 %, z toho regulované o 12,3 % a tržní o 1,8 %.

Druhý největší vliv na růst celkové úrovně spotřebitelských cen měly ceny v oddíle **potraviny a nealkoholické nápoje**, jejichž meziroční růst z ledna se s výkyvy držel po celý rok 2012. V průměru vzrostly ceny v oddíle potraviny a nealkoholické nápoje o 6,9 % (v roce 2011 o 4,6 %), z toho ceny masa o 8,1 %, vajec o 53,6 %, jogurtů o 8,4 %, ovoce o 5,9 %, kakaa o 14,8 %, kávy o 16,0 %. Nižší než v roce 2011 byly zejména ceny brambor o 16,9 %.

Na snižování cenové hladiny působil podobně jako v posledních letech vývoj cen v oddílech **odívání a obuv, bytové vybavení a zařízení domácnosti, pošty a telekomunikace, rekreace a kultura** v důsledku mírného setrvalého poklesu cen oděvů, obuvi, přístrojů a spotřebičů pro domácnost, mobilních telefonů, zařízení pro příjem, záznam a reprodukci zvuku a obrazu.

ANALÝZA

Indexy spotřebitelských cen ve 4. čtvrtletí 2012 a v roce 2012

COICOP	Oddíl	Stálé váhy roku v promile	2011	2012								
			Stejně období předchozího roku = 100									
			4.čtvrtletí	1.čtvrtletí	2.čtvrtletí	3.čtvrtletí	říjen	listopad	prosinec	4.čtvrtletí	rok	
0	Úhrn v tom :	1000,0	102,4	103,7	103,4	103,3	103,4	102,7	102,4	102,8	103,3	
01	potraviny a nealkoholické nápoje	149,8	105,3	107,5	106,8	107,2	107,2	105,9	105,2	106,1	106,9	
	z toho:											
01.11	pekárenské výrobky; obiloviny	23,6	116,0	112,8	104,5	100,8	100,4	101,3	100,8	100,9	104,6	
01.12	maso	35,1	102,8	107,1	107,2	108,5	110,3	110,2	108,7	109,7	108,1	
02	alkoholické nápoje, tabák	96,0	102,8	102,2	102,0	102,3	104,1	103,6	103,8	103,8	102,6	
03	odívání a obuv	35,9	98,6	96,7	97,5	96,4	96,9	96,5	97,2	96,8	96,9	
04	bydlení, voda, energie, paliva	280,3	103,4	105,6	105,4	104,8	104,7	104,1	103,6	104,1	105,0	
	z toho:											
04.111	čisté nájemné placené nájemníky v náj. bytech	37,8	104,0	105,5	105,6	104,7	104,3	104,1	104,3	104,2	105,0	
04.511	elektřina	44,0	104,7	104,2	104,2	104,2	104,4	104,2	104,2	104,2	104,2	
04.521	zemní plyn	28,6	117,7	125,1	122,0	114,0	113,2	107,7	104,3	108,3	117,0	
05	bytové vybavení, zařízení domácností, opravy	58,0	98,5	98,9	98,9	98,6	98,5	99,6	99,4	99,2	98,9	
06	zdraví	23,1	103,8	109,8	109,0	109,9	109,6	109,5	106,8	108,7	109,3	
07	doprava	105,0	103,8	104,0	103,2	102,8	102,7	101,1	100,2	101,3	102,8	
	z toho:											
07.221	pohonné hmoty	33,9	110,2	108,0	105,8	106,4	107,8	103,1	100,6	103,8	106,0	
08	pošty a telekomunikace	36,1	99,2	98,7	98,5	97,9	96,7	94,8	94,4	95,3	97,6	
09	rekreace a kultura	90,4	98,6	99,8	100,0	99,6	100,2	99,9	99,8	100,0	99,8	
	z toho:											
09.60	dovolená s komplexními službami	18,8	100,8	102,7	101,7	101,1	101,4	100,5	101,2	101,0	101,6	
10	vzdělávání	7,8	102,1	102,1	102,1	102,0	101,6	101,6	101,7	101,6	102,0	
11	stravování a ubytování	48,6	102,0	103,6	104,1	103,9	103,9	103,6	103,5	103,7	103,8	
12	ostatní zboží a služby	69,0	100,6	101,5	101,9	101,8	102,2	102,6	102,0	102,3	101,9	